

F4

Vysoká škola
ekonomická v Praze
Fakulta informatiky a statistiky

University of Economics
Prague
Faculty of Informatics and Statistics

Odhad vývoje finančního zatížení důchodového systému podle demografické prognózy

Tomáš Fiala
Katedra demografie
Fakulta informatiky a statistiky
VŠE Praha

Úvod

Velmi hrubou charakteristikou finančního zatížení důchodového systému založeného na průběžném financování je poměr počtu osob v důchodovém věku a počtu osob v produktivním věku
Index závislosti seniorů
(Old-age dependency ratio)

Standardně je v poslední době definován jako poměr počtu 65letých a starších a počtu 20–64letých
(předpokládá hranici důchodového věku 65 let)

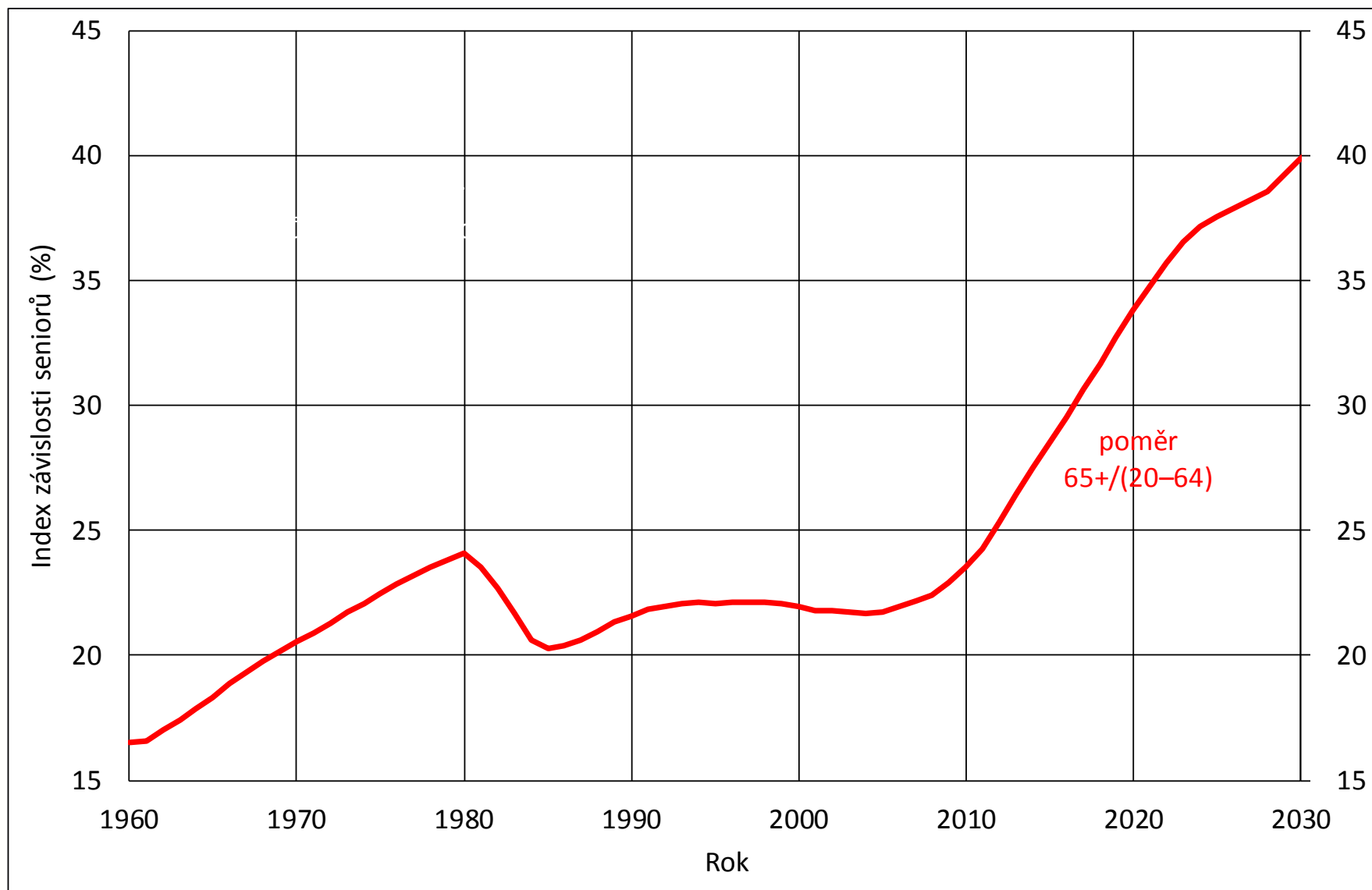
Pro ČR zavádějící:

Do roku 1995 důchodový věk muži 60 let, ženy 53–57 let.

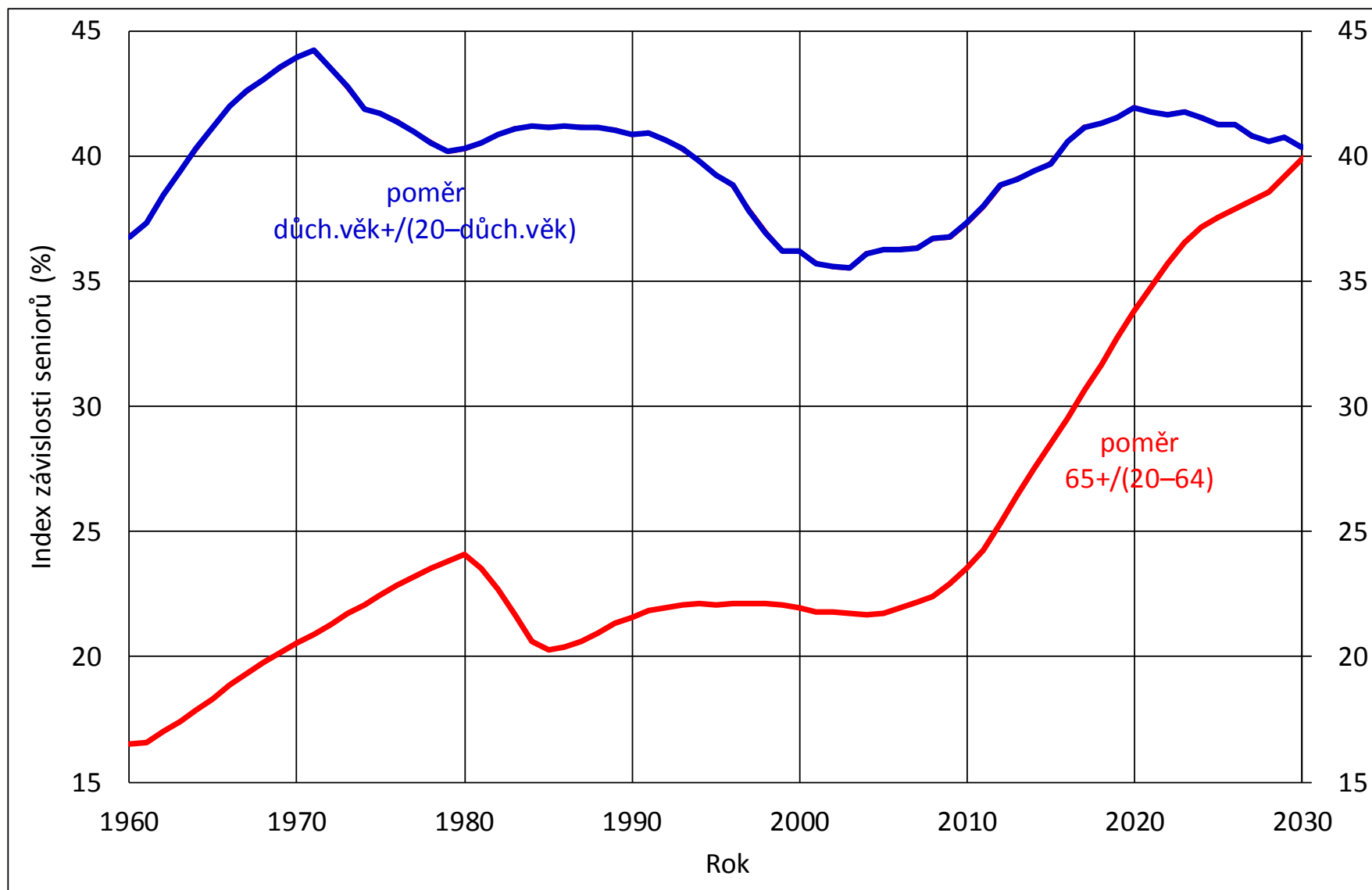
Od roku 1996 postupné zvyšování pro každý další ročník narození pro muže o 2 měsíce, pro ženy o 4 měsíce, od roku 2019 o 6 měsíců.

Hranice 65 let bude dosaženo v roce 2030 (ročník narození 1965).
Hodnoty indexu pro skutečný důchodový věk v ČR se výrazně liší.

Index závislosti seniorů pro důchodový věk 65 let

Index závislosti seniorů pro důchodový věk ČR

Použité demografické projekce

Vychází z ČSÚ 2013, střední varianta, aktualizována do roku 2017
 Mnohem vyšší plodnost žen, mnohem vyšší počet živě narozených
 Eurostat 2015

Scénáře:

Snižování úmrtnosti, růst střední délky života:

CZ-M:	2017 – 76,0	2030 – 79,5	2050 – 83,0	2080 – 85,2
CZ-Ž:	2017 – 81,8	2030 – 85,1	2050 – 88,0	2080 – 89,9
EU-M:	2017 – 76,0	2030 – 78,6	2050 – 82,0	2080 – 86,2
EU-Ž:	2017 – 81,8	2030 – 84,1	2050 – 86,8	2080 – 90,4

Úhrnná plodnost žen:

CZ:	2017 – 1,69	2030 – 1,70	2050 – 1,75	2080 – 1,75
EU:	2017 – 1,69	2030 – 1,74	2050 – 1,78	2100 – 1,84

Migrační přírůstek:

CZ:	25 tisíc osob ročně
EU:	průměrně 15 tisíc osob ročně

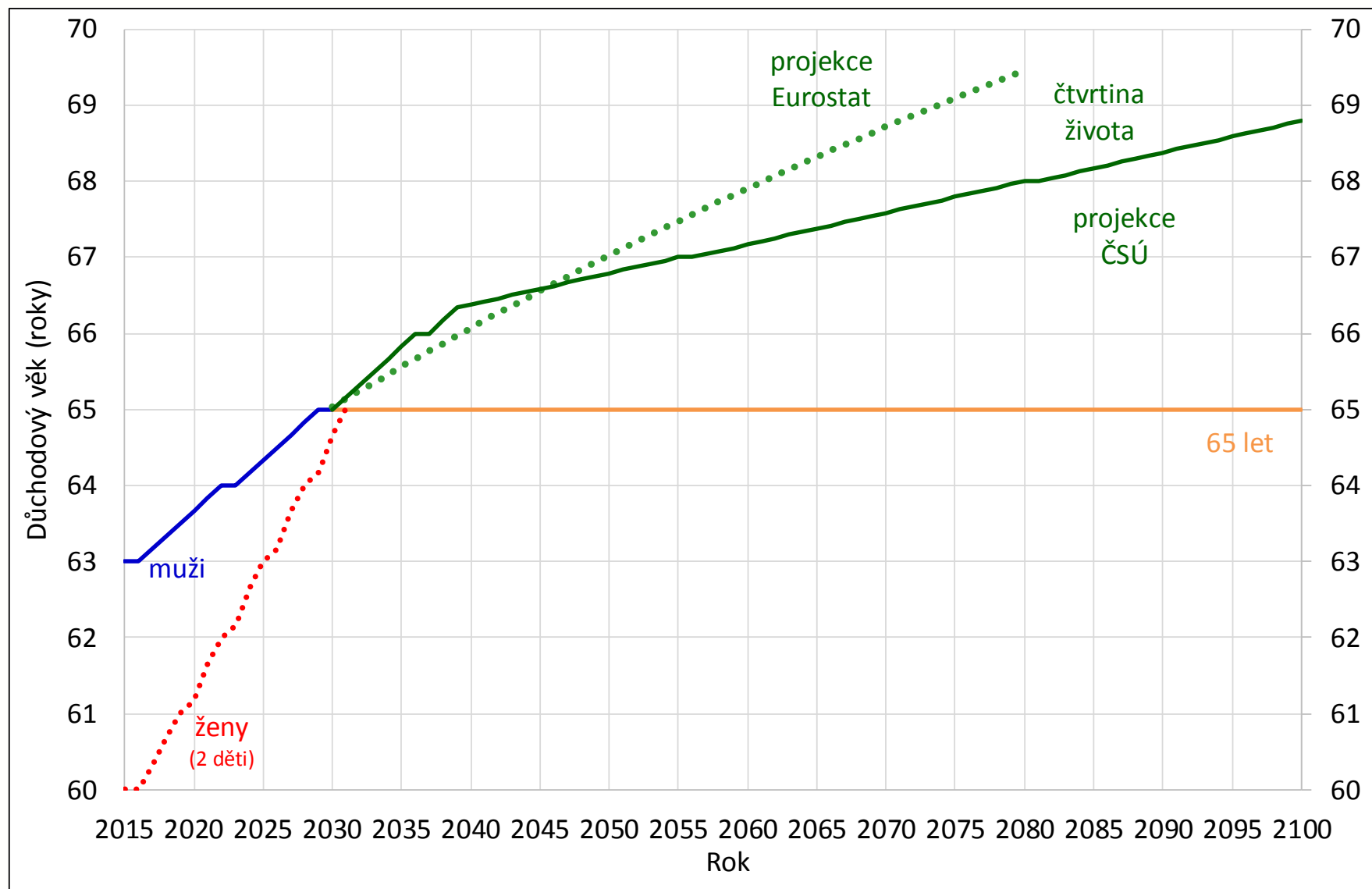
Prognóza vývoje po roce 2030

Podle současného zákona se má růst důchodového věku zastavit na 65 letech.

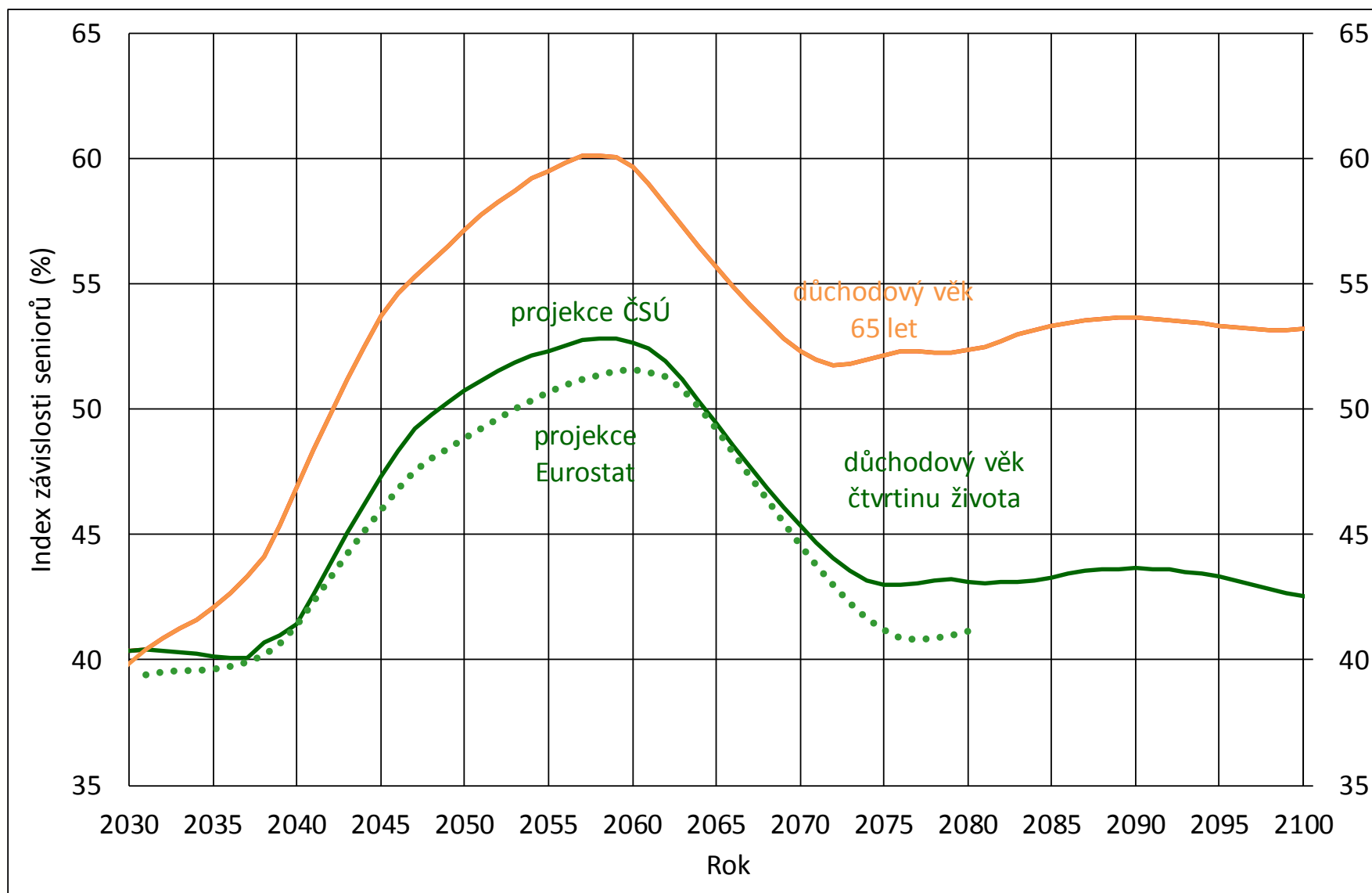
Zároveň se navrhuje určovat důchodový věk tak, aby lidé, kteří se důchodového věku dožijí, pobírali důchod v průměru čtvrtinu života.

Pak by podle současných prognóz měl důchodový věk dále růst, ale pomaleji než dosud.

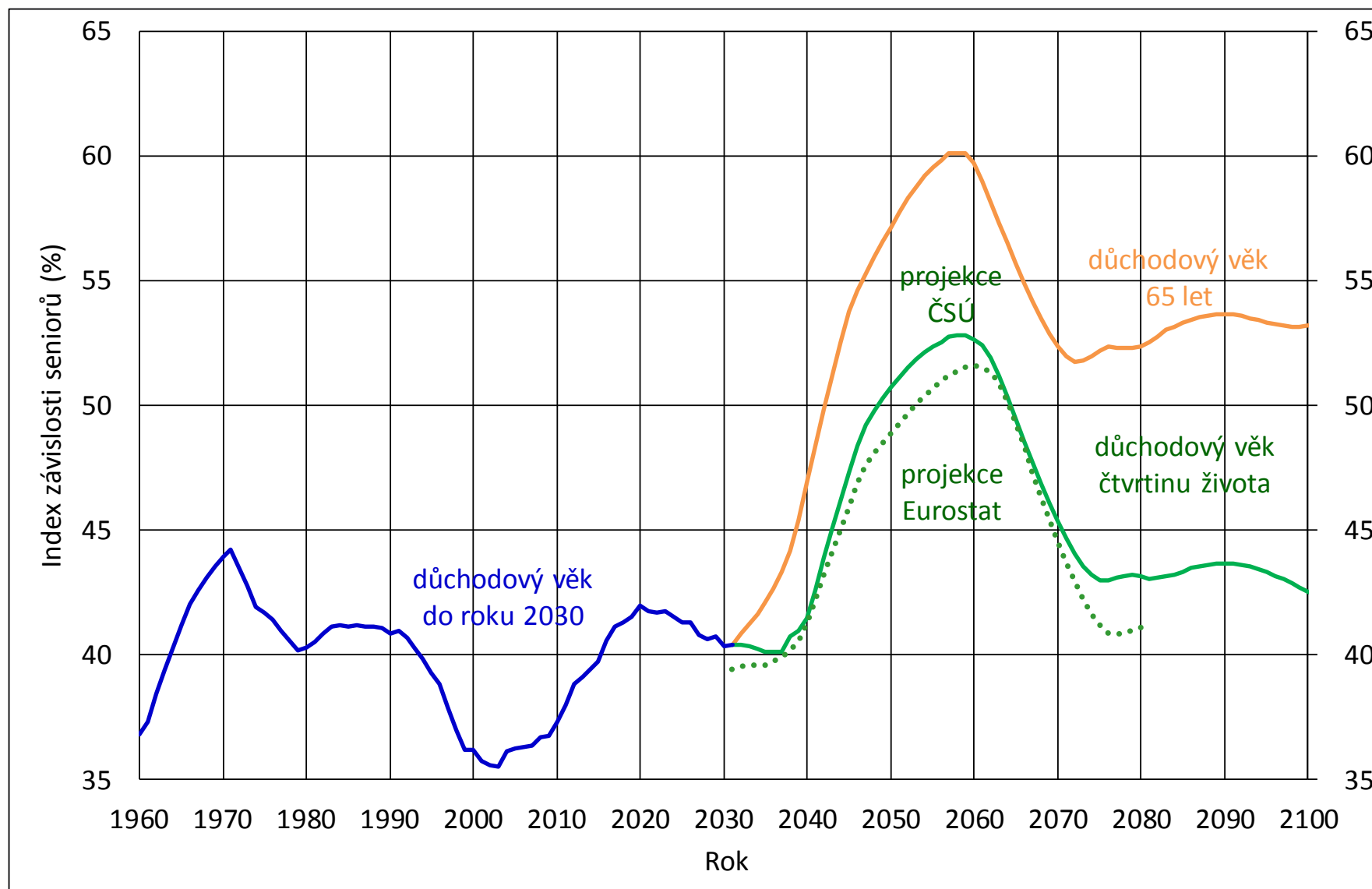
Varianty vývoje důchodového věku v ČR po r. 2030

Index závislosti seniorů po roce 2030

Index závislosti seniorů v celém období

Závěr

Přiměřené zvyšování důchodového věku v závislosti na vývoji úmrtnosti může zajistit poměrně stabilní hodnotu podílu doby života strávené v důchodu a současně poměrně stabilní hodnotu poměru poměru počtu osob v důchodovém věku a počtu osob v produktivním věku.

Zvýšené hodnoty indexu (a tedy vyšší náklady na důchody) lze očekávat v období zhruba 2045–2065, kdy budou v důchodu početné populační ročníky narozené v 70. letech minulého století.

Důležitý je samozřejmě především dostatek vhodných pracovních míst pro osoby nad 60 let věku.

F4

Vysoká škola
ekonomická v Praze
Fakulta informatiky a statistiky

University of Economics
Prague
Faculty of Informatics and Statistics

Děkuji za pozornost

fiala@vse.cz